

Drepturile omului, călcate în picioare în închisorile din Transnistria. Deținuții riscă să se infecteze cu virusul HIV și TBC

Deși este grav bolnav, nu are acces permanent la apă și medicamente, riscă să se îmbolnăvească și de tuberculoză. Este vorba despre Vitalie Eriomenco. El își ispășește de doi ani pedeapsa într-o închisoare din regiunea transnistreană. Potrivit Asociației „Promo-LEX”, numărul cererilor privind încălcarea drepturilor omului în această regiune, depuse la CEDO, este în creștere.

Sora lui Vitalie Eriomenco spune că starea de sănătate a fratelui său este gravă, iar din cauza condițiilor de detenție el riscă să se îmbolnăvească de alte boli.

„A stat într-o celulă cu bolnavi de tuberculoză și infectați cu HIV. Încăperea avea 16-18 metri pătrați, dar erau de la 20 până la 40 de persoane. 95 la sută dintre deținuți au probleme cu produsele alimentare și apa”, spune Ala Gherman.

Femeia spune că fratele ei a slăbit cu 30 kg de când este în detenție.

„Are dureri de cap, și-a pierdut auzul. În timpul ședințelor de judecată nu aude despre ce se discută. Nu poate face cunoștință cu materialele dosarului, deoarece i-a slăbit vederea. Nu-i putem face ochelari, pentru că în penitenciar nu este medic specialist”, a mai spus sora lui Vitalie Eriomenco.

Reprezentanții Asociației „Promolex” susțin că numărul de apeluri la Curtea Europeană pentru Drepturile Omului privind

situația în locurile de detenție din stânga Nistrului este în creștere. Dacă CEDO va da câștig de cauză reclamanților, Guvernul de la Chișinău va fi obligat să achite compensațiile.

„Curtea Europeană va studia fiecare dosar pe fiecare caz în parte, dar dacă e să facem o analogie și să înmulțim cazurile deja comunicate, de 13 dosare, care cuprind mai mult de 15 reclamanți, vom vedea că suma despăgubirilor ar putea ajunge și la un milion de euro”, a declarat director executiv Asociația Promo-LEX, Alexandru Postică.

Publika.md amintește că, săptămâna trecută, expertul ONU Thomas Hammarberg a prezentat un raport cu privire la respectarea drepturilor omului în regiunea transnistreană. În document se face referire la numărul excesiv al deținuților bolnavi de tuberculoză și HIV.

sursa: publika.md

Cazul tânărului care a fost încorporat cu forța în structurile paramilitare separatiste, examinat la CEDO

Cazul este înaintat împotriva Republicii Moldova și a Federației Ruse și este reprezentat de avocați și juriști din cadrul Asociației Promo-LEX.

CEDO a comunicat un caz ce vizează dreptul la viață în regiunea transnistreană. Este vorba de cazul lui Alexandru Stomatii, care „contrar voinței sale a fost încorporat în

structurile paramilitare ilegale din regiunea transnistreană a Republicii Moldova”, anunță Asociației Promo-LEX .

Potrivit aceleiași surse, în 2009, Alexandru Stomatii a fost dus în Bender, ulterior a fost transferat într-o unitate militară din r Râbnița. „Alexandru Stomatii a avut probleme cu unii din superiori, fiind amenințat cu moartea. Din aceste motive mama lui Alexandru (reclamanta) s-a adresat «comandantului militar» din Râbnița și a obținut transferarea fiului său la ,«unitatea militară» din Camenca. La 23 mai 2010, reclamanta a fost telefonată de «,comandantul unității militare» care i-a comunicat că fiul său a fost găsit mort. Ulterior a aflat că decesul a fost provocat de două împușcături una în regiunea gâtului și a doua în regiunea antebrațului drept. Imediat după incident reprezentanți ai administrației regionale au lansat versiunea oficială de suicid a lui Alexandru Stomatii”, potrivit Asociației Promo-LEX.

Mama tânărului a depus o cerere către prin care a solicitat pornirea urmării penale pe faptul omorului intenționat a fiului său. A aflat din presă că dosarul penal intentat cu privire la determinarea la sinucidere a fiului a fost recalificat în o altă infracțiune și anume cauzarea morții din neatenție.

„Avînd în vedere dubiile ce au apărut la reclamantă în legătură cu examinarea acestei cauze, ținînd cont de intenția «anchetatorilor» locali de a mușamaliza cauza decesului, la data de 15.06.2010 reclamanta a adresat o plîngere către mai multe autorități centrale ale statului, în special Președintelui Republicii Moldova, Procurorului General al, Guvernului, Avocatului Parlamentar, misiunilor diplomatice din Moldova, inclusiv și Ambasadei Federației Ruse”, se mai menționează în comunicat. Autoritățile Republicii Moldova nu au intervenit și nu au avut atitudine sau reacție.

Astfel, a fost încălcat art.2 din Convenția Europeană a

Drepturilor Omului, în legătură cu dreptul la viață și art.13 în legătură cu lipsa unui remediu efectiv la nivel național. Cazul este înaintat împotriva Republicii Moldova și a Federației Ruse și este reprezentat de avocați și juriști din cadrul Asociației Promo-LEX.

sursa: adevarul.ro

Cetățenii moldoveni sunt invitați să stea cu “ochii pe poliție”/ CAMPANIE

În perioada 12-26 februarie cetățenii Republicii Moldova sunt invitați să stea „cu ochii pe poliție”, monitorizând vestimentația, echipamentul, mijloacele speciale din dotare, precum și comportamentul, atitudinea acestora.

Aceasta pentru că începând de astăzi se va desfășura campania cu sloganul “Cu ochii pe poliție”, acțiune care are loc concomitent și în Armenia, Belarus, Federația Rusă, Tajikistan și Ucraina. Campania se va desfășura în Republica Moldova cu aportul Asociației Promo-LEX, în parteneriat cu Ministerul Afacerilor Interne.

Potrivit Promo-LEX, necesitatea unei astfel de monitorizări a apărut în urma unei analize a legislațiilor naționale și a normelor internaționale, efectuate de către experți din aceste 6 țări în decembrie 2012. Astfel, au fost elaborate cerințe minime ce trebuie îndeplinite de către agenții de aplicare a legii în fiecare dintre aceste țări. În baza acestor cerințe s-a format un algoritm unic de monitorizare a secțiilor de poliție și a patrulelor de poliție. Astfel, pentru prima dată,

activiștii au elaborat și aplică un instrument unic cu care să evalueze și să compare respectarea drepturilor omului de către poliție în diferite țări.

„Comportamentul poliției în societate este de multe ori una dintre cele mai vizibile și relevante cărți de vizită pentru o țară sau comunitate de oameni. Totodată, imaginea celor ce stau la straja ordinii publice poate influența substanțial comportamentul în societate. Cetățenii au așteptări mari și manifestă interes deosebit față de activitățile organelor de drept, astfel că în următoarele 2 săptămâni ne propunem să luăm pulsul situației actuale, salutând deschiderea Ministerului Afacerilor Interne față de această inițiativă civică. Vom monitoriza activitatea poliției de ordine publică prin intermediul observatorilor în toată țara, dar totodată vom promova prin intermediul mass-media supravegherea continuă a poliției de către orice cetățean. Cu siguranță vom comunica societății toate acțiunile pozitive ale poliției, dar nu vom trece cu vederea nici acțiunile negative. În final ne propunem să facem o evaluare, să vedem și să punem la dispoziția societății acea realitate care va fi constatată de observatorii Promo-LEX” a spus Ion Manole, Director Executiv al Asociației Promo-LEX.

Asociația Promo-LEX a elaborat un cod de conduită pentru monitori și sugerează tuturor cetățenilor care se vor implica în campanie să respecte prevederile acestuia. În cadrul campaniei pe pagina de Facebook a Asociației Promo-LEX vor fi plasate și mediatizate materialele audio, foto, video furnizate de observatori dar și de către cetățeni atât despre acțiunile pozitive ale poliției cât și cele care arată și partea urâtă a activității poliției. În final autorii care au respectat codul de conduită și vor putea fi identificați a materialelor pozitive și mai puțin pozitive, care vor obține cele mai multe like-uri de pagina Facebook, vor fi premiate la finele campaniei cu premii. În acest fel organizatorii campaniei doresc să atragă atenția opiniei publice asupra

activității poliției și să sesizeze conducerea MAI despre orice abatere admisă de polițiști, fapt care va permite conducerii ministerului să elucideze circumstanțele faptelor invocate și după caz să întreprindă măsuri pentru înlăturarea neajunsurilor.

Cetățenii sunt invitați să comunice cazuri și situații în care sunt vizați colaboratorii și instituțiile Ministerului de Interne. La final, Promo-LEX și conducerea MAI vor premia cele mai relevante, amuzante și interesante imagini sau poze expediate la adresa promolex.pr@gmail.com sau pr@promolex.md

sursa: moldova.org

Promo-Lex a lansat campania „Cu ochii pe poliție”

Polițiștii care intră în contact direct cu cetățenii sunt supravegheați în cadrul campaniei naționale „Cu ochii pe poliție”. Aceasta a fost elaborată de către Ministerul Afacerilor Interne (MAI) în colaborare cu Asociația Promo-Lex și va avea loc între 12 și 26 februarie 2013.

„Ne propunem să ne convingem dacă este poliția bună sau rea, în special oamenii legii care sunt în contact direct cu cetățenii. Colaboratorii care vor prezenta rezultate bune să fie avansați în grad pentru respect față de cetățenii țării”, a declarat Ion Manole, unul dintre organizatorii campaniei. Organizatorii au solicitat ajutor și de la cetățeni pentru colectarea probelor.

Prezent la conferința de lansare, viceministrul MAI, Ion Bodrug a menționat că încurajează inițiativele societății civile și consideră că este un exercițiu util pentru

autoritățile publice și în special pentru colaboratorii de poliție.

În luna decembrie 2012, s-a decis ca concomitent, în R. Moldova, Armenia, Belarus, Federația Rusă, Tadjikistan și Ucraina organizarea acestei campanii. În acest scop, au fost instruiți 38 de monitori. Aceștia vor activa la nivel național și vor merge în toate comisariatele, dar și în unele secții de poliție din teritoriu, unde vor supraveghea activitatea polițiștilor.

La final se va publica un raport pentru eliminarea lacunelor identificate.

sursa: trm.md

Răpit de ofițeri de la Anticorupție și dat pe mâna separatiștilor

Doi angajați ai Centrului Național Anticorupție au ajuns în vizorul procurorilor după ce au participat la reținerea unui bărbat, anchetator la Râbnița, acuzat de luare de mită. Aceștia au omis un lucru atunci când l-au predat „colegilor“ din autoproclamata republică: presupusul infractor, condamnat între timp la patru ani și șase luni, este cetățean moldovean.

Ghenadie Negruță (31 de ani), angajat în „organele de drept“ din stânga Nistrului acum patru ani, a fost încătușat în iunie 2011. Reținerea bărbatului, acuzat că ar fi pretins mită de 3.000 de dolari, a fost ca o scenă desprinsă din filmele de acțiune.

Într-o explicație dată așa-zișilor anchetatori, Ghenadie susține că pe 14 iunie 2011 mergea în automobilul său de model Audi 80 pe strada centrală din orașul Rezina. Mașina a fost înconjurată de alte trei autovehicule din care au coborât mai mulți bărbați, aparent civili. Aceștia l-au scos din mașină, l-au pus la pământ și l-au încătușat.

Fratele lui Valentin Mejinschi i-a pus cătușele

Cel care i-a pus cătușele pe mâini a fost chiar Andrei Mejinschi, șeful așa-zisei direcții de combatere a criminalității organizate și corupției de la Tiraspol, fratele fostului director al Centrului Anticorupție de la Chișinău și ex-ministru de Interne Valentin Mejinschi. Acesta era însoțit de doi angajați ai CCCEC-ului. În câteva minute, ar fi venit și comisarul raionului Rezina. Toți cei trei reprezentanți ai organelor de drept ale Moldovei au asistat la toate procedurile efectuate în conformitate cu „normele legale” din stânga Nistrului.

„Soțul meu i-a rugat să fie judecat de autoritățile constituționale, fiind cetățean moldovean. Unul dintre angajații Centrului Anticorupție i-a spus verde-n față: «Moldova nu are nevoie de așa cetățeni. În Transnistria se vor clarifica cu tine». În scurt timp, a fost dus peste Nistru, la Râbnița, fiind judecat conform legii separatiste”, mai povestește Cristina Negruță.

A cerut să fie judecat în Moldova

„A fost o înscenare clasică. Banii i-au fost aruncați pe bancheta din spate în timp ce Ghenadie a fost pus la pământ”, susține Cristina Negruță, soția bărbatului.

În aprilie 2012, Ghenadie a fost condamnat de „judecătoria supremă” a autoproclamatei republici la patru ani și șase luni de detenție, cu confiscarea averii, fiind întemnițat în închisoarea din Hlinaia, raionul Grigoriopol.

Au demarat o anchetă după un an și jumătate

În august 2011, într-un răspuns oficial adresat Asociației Promo-Lex, juriștii căreia de se ocupă de caz, angajații Centrului Anticorupție recunosc că instituția „a acordat suport operativ serviciilor similare din Tiraspol în vederea reținerii unei persoane bănuite de comiterea unui infracțiuni de corupere”. Potrivit documentului, „materialele urmăririi penale nu pot fi date publicității decât cu autorizația celor care efectuează urmărirea penală”, adică a așa-zișilor anchetatori separatiști.

Deși Procuratura din Rezina a știut de la început despre acest incident, oamenii legii nu s-au autosesizat. Aceștia au demarat, totuși, o anchetă la sfârșitul lunii trecute, după ce în noiembrie 2012, Cristina Negruță le-a adresat o plângere.

Astfel, potrivit unei ordonanțe privind pornirea urmăririi penale, procurorii constată că angajații CNA, Veaceslav Cara și Andrei Ghidirimschi, „au colaborat la reținerea și răpirea din Rezina a lui Ghenadie Negruță”. „Ambii au acționat cu acceptul conducerii. Dosarul mi-a fost repartizat recent. Este prematur să vă ofer prea multe detalii. Angajații CNA nu au încă nicio calitate procesuală”, ne-a spus procurorul Igor Negreanu.

Atât Cara, cât și Ghidirimschi au refuzat să discute cu noi. La rândul său, comisarul raionului Rezina, Valeriu Prodan, a negat că ar fi fost prezent la reținere. „Am fost chemat la Procuratură unde am dat explicații. Centrul a avut o operațiune, dar nu ne-a implicat și pe noi”, susține șeful Poliției din Rezina.

Chetraru: „Admit, este o ilegalitate”

Viorel Chetraru, directorul CNA, spune că în iunie 2011, atunci când a avut loc operațiunea, se afla în concediu.

„Autorităților transnistrene au depus o solicitare pentru

realizarea unui flagrant. Colaboratorii noștri au fost delegați prin ordinul vicedirectorului. E adevărat, bărbatul nu ar fi trebuit predat sub nicio formă pentru că este cetățean moldovean. Admit, este o ilegalitate și vom vedea cum va fi soluționată în cadrul procesului penal”, afirmă șeful CNA.

Deocamdată, ambii ofițeri, continuă să muncească la Centru. „Vor fi suspendați dacă asta vor cere procurorii”, a mai spus Viorel Chetraru.

Juriștii nu exclud că ar putea urma o nouă condamnare la CEDO. „Este un caz clasic de răpire și transmitere a cetățenilor moldoveni de către angajații organelor de drept constituționale către reprezentanții miliției ilegale de la Tiraspol. Dacă vor fi găsiți vinovați, aceștia ar trebui trași la răspundere penală pentru răpire de persoane, exces de putere, acțiuni care au dus la privarea ilegală de libertate, supunerea la rele tratamente din cauza condițiilor de detenție inumane, inclusiv la sechestrarea bunurilor acestuia”, comentează juristul Alexandru Zubco de la Promo-Lex.

Colaborare ilegală

Nu este primul caz când angajații organelor de drept constituționale au ajutat separatiștii să rețină cetățeni de-ai noștri sau le-au furnizat informație despre aceștia. În iulie 2012, „Adevărul” scria despre șefi de la Interne acuzați că au dat așa-ziselor autorități din rmn, contrar legii, date personale despre familia lui Vitalie Eriomenco, deținut ilegal în stânga Nistrului. Asta în timp ce rudele bărbatului bat la ușile oficialilor de la Chișinău cărora le cer să-i ajute să-l elibereze.

Totodată, magistrații de la Strasbourg au examinat mai multe dosare legate de răpirea persoanelor.

În ianuarie 2013, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a comunicat Guvernului un nou caz de răpire a persoanelor și

detenție ilegală în temnițele separatiste. Este vorba de un bărbat de 38 de ani din Chișinău, care a fost luat pe sus de acasă în martie 2009 și dus cu forța peste Nistru. Oleg Filin povestește că era acasă cu soția, fiul și un vecin când cineva a sunat la ușă. Trei persoane s-au legitimat drept polițiști și l-au invitat pentru niște explicații la Comisariatul sectorului Râșcani. Afară, însă, l-au băgat cu forța într-o mașină cu numere transnistrene. Speriată, femeia a sunat la Poliție și a aflat că soțul ei nu a fost adus la comisariat. Bărbatul a ajuns la Dubăsari, unde a fost condamnat la opt ani de închisoare pentru o spargere.

Recent, CEDO a mai comunicat guvernelor de la Chișinău și Moscova cazul lui Ștefan Berzan, care în 2008, pe atunci angajat MAI, a fost răpit de miliție cu ajutorul polițiștilor din satul Doroțcaia. Bărbatul, acuzat de punerea în circulație a banilor falși, a fost „condamnat” la cinci ani de închisoare cu suspendare.

„Încercăm să fim detașați de elementul politic al separatismului. Există o relație de colaborare cu autoritățile de acolo atunci când e vorba de reținut criminali. Iată că aceste acțiuni prezintă și risc sporit atunci când este vorba de cetățeni moldoveni, chiar dacă sunt infractori. Acești oameni trebuie să aibă parte de o Justiție corectă. Acest lucru mai scapă însă”, recunoaște directorul CNA, Viorel Chetraru.

Asociația Promo-Lex are în vizor mai multe cazuri de acest fel, care își așteaptă rândul să fie examinate de CEDO.

„Organele de drept nu pot colabora cu structurile separatiste pentru că sunt ilegale. Este o problemă dificilă pentru autoritățile constituționale, dar legea este lege. Tocmai din această cauză instanța de judecată a declarat nul un document semnat de un ex-ministru de Interne prin care s-a permis colaborarea cu reprezentanții rmn. Cu regret, unii angajați ai organelor de drept au continuat să «colaboreze» și au admis

răpiri a cetățenilor moldoveni pe care ei au obligația să-i protejeze”, comentează Ion Manole, directorul Asociației.

„În situații de extradare există o procedură prin care autoritățile examinează dacă persoana solicitată poate fi extradată. În Republica Moldova am avut situații (și le mai avem) prin care organele de drept, fără să respecta vreo procedură legală, au transmis oameni către niște grupări paramilitare ilegale”, mai spune Ion Manole.

Juristul nu exclude că Guvernul de la Chișinău ar putea suferi noi eșecuri la Curtea de la Strasbourg.

„Evident că ne putem aștepta la noi condamnări, deoarece, în loc să aibă parte de protecție din partea statului, victimele au fost supuse riscurilor. Eforturile autorităților de a le elibera s-au dovedit a fi anevoioase sau chiar fără rezultat. Așa că, aproape întotdeauna autoritățile Moldovei au avut o problemă greu de explicat. La nivel diplomatic oficialii spun una, iar în realitate se întâmplă altceva. Astfel, experții străini și partenerii țării noastre au fost de multe ori confuzi și nu ne-au putut ajuta într-o situație sau alta”, adaugă directorul Promo-Lex.

sursa: adevarul.ro

În stânga Nistrului, numărul elevilor din școlile cu studiere în limba română s-a

redus de trei ori

Misiunea OSCE în R. Moldova și Oficiul Înaltului Comisar al OSCE pentru Minoritățile Naționale au publicat, pe 4 februarie, un raport cu privire la situația celor opt școli cu predare în grafia latină din Transnistria, administrate de autoritățile R. Moldova.

Raportul a fost scris în baza unor studii de teren, inclusiv în urma mai multor întâlniri cu directorii școlilor, cu reprezentanți ai autorităților locale, cu autorități din R. Moldova, precum și în baza analizei detaliate a documentelor semnate anterior, în cadrul procesului de negocieri.

Raportul conține un șir de recomandări, inclusiv o procedură simplificată pentru coordonarea generală a activităților educaționale între partea moldovenească și cea transnistreană.

«Acest raport este destinat factorilor de decizie de pe ambele maluri ale râului Nistru, pentru a-i ajuta în identificarea unei soluții reciproc acceptabile pentru această chestiune complexă și de durată», a spus Ambasadoarea Jennifer Brush, șefa Misiunii OSCE în R. Moldova. «Progresul privind problema școlilor ar contribui la atingerea unuia dintre obiectivele principale ale procesului de reglementare, care este de a ajuta la rezolvarea problemelor ce afectează viața de zi cu zi a oamenilor».

«Realizarea unui asemenea progres necesită concesii din ambele părți», a adăugat șefa Misiunii OSCE în R. Moldova. «Scopul este protejarea drepturilor copiilor de a-și alege limba de instruire, și acest scop ar trebui mereu luat în considerare».

Ambasadoarea Brush a subliniat că recomandările propuse nu vor afecta programul de învățământ din cadrul acestor instituții.

Ambasadorul Knut Vollebaek, Înalt Comisar al OSCE pentru Minoritățile Naționale, a declarat: «Am fost preocupat de

situația acestor școli de foarte mult timp și sper că acest raport va ajuta părțile în identificarea unei soluții ce ar permite școlilor să funcționeze până la realizarea reglementării definitive a conflictului».

«Este în interesul tuturor părților de a asigura că toți copiii care cresc pe ambele maluri ale râului au acces la cea mai bună educație posibilă», a adăugat Ambasadorul Vollebaek. «Dreptul copiilor la educație ar trebui să nu fie politizat». Anterior, Asociația Promo-lex anunța că, după trei luni de la emiterea hotărârii CtEDO din 19.10.2012 prin care a fost recunoscută violarea dreptului la educație în regiunea transnistreană a R.Moldova, autoritățile Federației Ruse nu au executat obligația de plată a despăgubirilor și nici nu au întreprins nimic pentru executarea prevederilor generale și individuale impuse.

În opinia Promo-lex, autoritățile statelor vizate, R. Moldova și Federația Rusă, au ignorat inclusiv obligațiile impuse prin Convenție și Hotărârea CtEDO din 19.10.2012 și nu au înregistrat eforturi vizibile privind rezolvarea problemelor ce țin de excluderea prevederilor ilegale și abuzive a normelor locale ce restrâng folosirea alfabetului latin pentru funcționarea limbii române (moldovenești) în teritoriul de est al R. Moldova. Totodată, nu au fost anulate dispozițiile așanumitelor autorități locale din Râbnița, Bender și Grigoriopol cu privire la evacuarea Liceelor menționate din edificiile deținute anterior.

În astfel de circumstanțe, Raportul OSCE arată că numărul copiilor din cele opt școli cu studiere în limba română din stânga Nistrului s-a redus considerabil în ultimii ani, de la 5600 la 1800 de elevi.

sursa: zdg.md

OSCE propune „depolitizarea” școlilor din Transnistria

Organizația a publicat ieri un studiu cu sugestii de ar urma să ducă la soluționarea problemelor cu care se confruntă liceele românești din stânga Nistrului. Directorii școlilor contestă recomandările făcute de OSCE.

„Licențierea printr-o procedură simplificată, diferită de procesul obișnuit pentru școlile private din Transnistria”, „reluarea analizei reciproce și comune a programelor școlare și a manualelor”, dar și asigurarea de către Tiraspol a aceluiași tarife la servicii pentru toate instituțiile de învățământ.

Pentru transportarea fără obstacole a diferitor bunuri, „directorii școlilor ar trebuie să ofere autorităților vamale de facto o descriere generală a obiectelor pe care școala intenționează să le transporte în Transnistria pe parcursul anului școlar. Și autoritățile vamale de facto trebuie să ofere o scutire în formă scrisă de plata taxelor vamale”. Acestea sunt doar câteva dintre sugestiile menționate în raportul OSCE, implementarea urmând să fie convenită de către Chișinău și Tiraspol în cadrul procesului de negocieri în formatul 5+2.

„Acest raport este destinat factorilor de decizie de pe ambele maluri ale Nistrului, pentru a-i ajuta în identificarea unei soluții reciproc acceptabile”, declară Jennifer Brush, șefa Misiunii OSCE în Moldova, care dă asigurări că recomandările nu vor afecta programul de învățământ.

Documentul, criticat de directorii de școli

Directorii școlilor românești din regiunea transnistreană critică propunerile organizației internaționale. „Susțin doar recomandările cu privire la inspecțiile anti-incendiare și situație epidemiologică, de ele depind securitatea persoanelor. În rest, în loc OSCE să contribuie la soluționarea problemei noastre complică situația școlilor. Există o decizie CEDO, de acolo trebuia să pornească raportul“, afirmă Eugenia Halus, directoarea Liceului „Evrika“ din Râbnița.

La fel de rezervată este și directoarea Liceului „Ștefan cel Mare“ din Grigoriopol, Eleonora Cercavschi, care a cerut pentru astăzi o audiență la OSCE, pentru a discuta pe marginea acestui raport. „Nu putem să fim de acord cu «licențiere» la Tiraspol. Nu știm cum vede OSCE acest lucru, dar este un stat care nu există. Cine ne oferă cea mai mică garanție că o vom primi sau că a doua zi nu ne va fi anulată?“, se întreabă Eleonora Cercavschi.

Ministerul Educației: Nu admitem așa ceva“

Nici Ministerul Educației de la Chișinău nu este de acord cu toate recomandările raportului. „Școlile care se află în subordinea Republicii Moldova au fost acreditate de Tiraspol, deși, conform legii învățământului, instituțiile noastre nu trec procedura de acreditare. Ele funcționează după programe verificate, monitorizate de noi și nu se întâmplă lucruri necontrolate acolo“, susține viceministra Educației Loretta Handrabura. „«Licențierea» presupune acceptarea curriculei transnistrene și a întregii proceduri de control.

Noi nu putem admite așa ceva, deoarece, conform legislației Republicii Moldova, aceste școli activează perfect legal și nu este cazul să mai aibă o licențiere. În caz contrar, ar trece în subordinea Tiraspolului“, adaugă ministrul-adjunct al Educației.

„Drepturile omului nu se negociază“

Totodată, directorul executiv al Asociației Promo Lex, Ion Manole, susține că „drepturile omului nu se negociază”. „E foarte straniu că acest raport nu pornește de la decizia CEDO. Mai întâi, trebuie să fie executată această hotărâre, să fie asigurate condițiile de funcționare a școlilor, după care putem să ajungem și la alte discuții. Drepturile omului nu se negociază. Noi am văzut ce au facut până acum cu diplomația”, accentuează Ion Manole.

Unii experți susțin propunerea OSCE de depolitizare a subiectului școlilor. „Trebuie să renunțăm la anumite aspecte de retorică politică și să ne concentrăm pe buna funcționare a acestor școli”, menționează Radu Vrabie, directorul de programe din cadrul Asociației pentru Politică Externă.

În același timp, specialiștii admit că recomandările OSCE ar putea fi ignorate de partea transnistreană. „Sunt conștient de faptul că autorii propun niște acțiuni, însă șansa de a fi realizate depinde de comportamentul regimului din stânga Nistrului. Deocamdată, nu există niciun motiv să credem că ei își vor schimba retorica și vor deveni mai deschiși, mai permisivi, în ceea ce privește drepturile copiilor care studiază în limba română în aceste instituții”, susține Oazu Nantoi, expert în problema transnistreană.

A fost încălcat dreptul la educație în limba română

La 19 octombrie 2012, Marea Cameră a Curții Europene a Drepturilor Omului a dat câștig de cauză celor 170 de elevi, părinți și profesori din școlile românești din stânga Nistrului (în speță din Tighina, Grigoriopol și Râbnița). CEDO a dispus ca guvernul rus să plătească 1,02 milioane de euro victimelor, sau câte 6.000 de euro fiecărui reclamant.

„Spre deosebire de deciziile Ilașcu (2004) și Ivanțoc (2011), această hotărâre vizează drepturile generale. Magistratii de la Curtea de la Strasbourg au constatat că sunt încălcate drepturile tuturor celor care vor să învețe în română și nu

sunt lăsați“, a declarat anterior avocatul Alexandru Postică.

sursa: adevarul.ro

Despre serviciul militar obligatoriu în Transnistria

Tinerii din regiunea transnistreană care au împlinit vârsta de 18 ani sînt forțați să execute serviciul militar în structurile autoproclamatei republici transnistrene. Organizația pentru drepturile omului Promo-Lex de la Chișinău a lansat recent o nouă ediție a studiului care prezintă situația recruților din regiunea transnistreană, cetățeni ai Republicii Moldova cât și ai altor state. Tamara Grejdeanu a discutat cu juristul Alexandru Zubco, autorul a acestui studiu.

Alexandru Zubco: „Înrolarea în așa-zisele structuri paramilitare din stînga Nistrului continuă, sunt acțiuni ilegale, fiindcă aceste structuri sunt ilegale, nu fac parte din forțele armate ale republicii Moldova. Scopul lor este susținerea regimului separatist, înrolarea poartă caracterul de forțat, fiindcă locuitorii de acolo sunt practic impuși prin intermediul normelor acestea penale, regionale și situației social-economice ca să însușească acest serviciu. Noi considerăm că executarea acestui serviciu pe perioada acesta de 18 luni este similară cu o privare de libertate arbitrară, prin care persoanei i se impun anumite restricții, inclusiv și la libertatea de a circula, și nu în ultimul rînd o imixtiune în viața lui privată.”

Europa Liberă: Dar ce se întîmplă cu cei care se eschivează să

facă armata și să depună jurământ de credință regimului anticonstituțional?

Alexandru Zubco: „Potrivit normelor locale cei care se eschivează de la înrolarea în așa-zisul serviciu militar riscă pedepse penale”

Europa Liberă: Dar există pentru ei o alternativă?

Alexandru Zubco: „Executarea serviciului militar este obligatoriu, pentru, așa cum spun ei, cetățenii regiunii. În regiune alternativa de a refuza încorporarea nu există, deci vorbesc despre serviciul civil de alternativă, el nu există, este interzis, deci automat cei care vor să refuze încorporarea pe anumite motive, religioase, umanitare, nu o pot face. În partea dreaptă a Nistrului există asemenea serviciu, inclusiv și alte căi prin care serviciul militar poate fi substituit, de exemplu, instruirea militară, catedra militară. Chiar dacă execută în partea dreaptă a Nistrului, un tânăr care este originar și locuitor dintr-un sat din stânga Nistrului, totuși el este citat pentru înrolare.”

Europa Liberă: Această problemă este cunoscută de mai mult timp, autoritățile de la Chișinău au încercat cumva să se implice pentru a-i proteja pe acești tineri, pentru a le proteja drepturile, sunt astfel de pârghii?

Alexandru Zubco: „Este o problemă destul de dificilă ca să obții rezultatul scontat, or această problemă se finisează odată cu soluționarea conflictului, odată ce dispăre regimul separatist sau odată ce autoritățile o să preia controlul, asta este regula generală. Cât privește pași concreți, cu părere de rău autoritățile constituționale centrale, dau vina pe ministerul apărării, dau nu este doar responsabilitatea lui. Ce ține de asigurarea încorporării, ministerul apărării niciodată nu a refuzat, livretele militare eliberate cetățenilor din stânga Nistrului care au efectuat serviciul militar sub formă de catedră, îi scutește pe respectivii să

execute serviciul militar în armata transnistreană. Este vorba despre o acțiune reușită care a produs anumite efecte pozitive în acest sens, mai departe este de lucru, este foarte mult de lucru.”

Europa Liberă: Asociația Promo-Lex primește plângeri de la recruți, de la familiile acestora, încercați cumva să îi ajutați, sau cum ar putea fi ei ajutați din moment ce au refuzat, sau s-au ascuns de autoritățile de acolo?

Alexandru Zubco: „Asistența noastră le vine în orice situație, chiar de la o simplă consultație, ce să facă și când ajunge la dosar sau cauză, până la situația critică, nu avem limite de unde și până unde. Da înregistrăm cazuri, înregistrăm situații, înregistrăm apeluri despre persoanele care întâmpină dificultăți anume în acest sens. Pentru fiecare cauză în parte se găsește câte o soluție.”

Europa Liberă: Care ar fi recomandările cu care ați venit după ce ați analizat situația acestor tineri din regiunea transnistreană?

Alexandru Zubco: „În general, am menționat așa, să fie elaborate niște programe de informare a populației din regiune, care sunt drepturile și obligațiunile lor constituționale, inclusiv și militare. Consider oportun ca să fie creat un centru specializat, un centru militar pentru regiunea transnistreană care să fie specializat și responsabil de asigurarea evidenței militare, soluționarea problemelor recruților, să fie inițiate de către procuratura generală a Republicii Moldova cauze penale, pe faptul **organizării și conducerii acestor formațiuni paramilitare și persoanele să fie trase la răspundere.**”

Europa Liberă: Sînt și recomandări care ar viza acțiunile autorităților, să-i protejeze cumva?

Alexandru Zubco: „Evident, vrem să fie un mecanism eficient de

apărare, în cazul în care un tânăr declară că s-a abuzat de el el trebuie protejat, dar și eficient se are în vedere, adică nu numai scris pe foi, dar să fie eficient aplicat și în practică.”

sursa: europalibera.org

Rusia ignoră CtEDO

Termenul dat de Curtea Europeană pentru Drepturile Omului (CtEDO) Federației Ruse în dosarul școlilor cu predare în grafia latină din regiunea transnistreană a R. Moldova a expirat pe 19 ianuarie 2013. În această perioadă nu s-a făcut nicio încercare din partea F. Ruse de a executa obligația de plată a despăgubirilor. Între timp, situația școlilor cu predare în limba română de pe teritoriul Transnistriei rămâne precară.

La 19 octombrie 2012, Marea Cameră a CtEDO a pronunțat, în ședință deschisă, Hotărârea în cauzele «Catan și alți 27 c. Moldovei și Rusiei», «Căldare și alți 42 c. Moldovei și Rusiei», «Cercavschi și alți 98 c. Moldovei și Rusiei», prin care a recunoscut violarea articolului 2 protocol 1 – Dreptul la Educație în raport cu Federația Rusă.

Trei luni de tăcere

Deși, la 19 octombrie 2012, CtEDO a emis hotărârea prin care a fost recunoscută violarea dreptului la educație în regiunea transnistreană a R. Moldova, timp de trei luni, până în prezent, autoritățile Federației Ruse nu au executat obligația de plată a despăgubirilor și nici nu au întreprins nimic pentru executarea prevederilor generale și individuale impuse. Cetățenii rmn, timp de opt ani, au luptat pentru respectarea

dreptului lor la educație în limba română.

După ce, în 2004, au avut loc mai multe încercări de a bloca și a închide instituțiile de învățământ cu predare în limba română, mai mulți locuitori ai regiunii transnistrene au cerut să fie examinate cazurile lor. Aceștia s-au adresat la Asociația Promo-LEX, solicitând ca dosarele lor să fie examinate la Curtea Europeană. Astfel, primele audieri la CtEDO în cadrul acestor dosare au început în 2009. Pentru a doua oară, dosarele respective au fost audiate deja în 2012 în fața Marii Camere.

Alexandru Postică, directorul programului Drepturile Omului în cadrul Asociației Promo-LEX, a menționat anterior că Federația Rusă «are de acum încolo trei obligații față de rmn: să-și gândească politica de susținere a regimului secesionist ca stat care asigură existența acestui regim, să anuleze evacuarea sediilor sus-menționate și să le restituie reclamanților, să evite încălcări similare pe viitor». Situația școlilor din rmn – aceeași

Potrivit Asociației Promo-Lex, situația școlilor cu predare în limba română rămâne și în continuare precară. Directorii acestor școli susțin că se intervine și în continuare brutal pentru perturbarea activităților didactice. «Reținerea autobuzelor școlare ale Liceului Teoretic “Ștefan cel Mare» din or. Grigoriopol, care se deplasează spre Doroțcaia, persecutarea elevului Liceului «Lucian Blaga» din or. Tiraspol demonstrează că regimul de la Tiraspol intenționează să încalce și în continuare dreptul la educație în regiune», anunță Promo-LEX.

Deși, anterior, într-un interviu pentru ZdG, Eleonora Cercavschi, directoarea Liceului “Ștefan cel Mare și Sfânt» din Grigoriopol, susținea că, după ce au câștigat la CtEDO, oamenii au devenit «mai siguri pe sine, mai încrezători că sunt pe calea cea dreaptă. După mai multe frământări, au înțeles, în sfârșit, că luptă pentru o cauză adevărată. Faptul

că o instanță internațională le-a făcut dreptate e foarte important pentru acești oameni, terorizați de atâta timp de regimul separatist», situația pe parcursul acestor trei luni nu s-a schimbat.

Amintim că CtEDO a obligat Federația Rusă să achite reclamanților despăgubiri de 1,07 mln de euro pentru prejudiciul cauzat și 50 de mii de euro cheltuieli de reprezentare. Asociația «Promo-LEX» urmează să comunice despre ignorarea obligațiilor asumate prin ratificarea Convenției Europene de către Federația Rusă Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei.

sursa: zdg.md

Alexandru Ursu a fost condamnat din nou

Amnistiatic și condamnat din nou. Vorbim despre polițistul moldovean, Alexandru Ursu, care, a fost grațiat cu trei luni în urmă de către liderul de la Tiraspol, Evghenii Șevciuc. Acum două săptămâni instanța de judecată din Transnistria a emis însă o nouă încheiere. Potrivit acesteia, Alexandru Ursu urmează să petreacă 12 ani și jumătate după gratii.

După trei ani de detenție ilegală, în noiembrie trecut, Alexandru Ursu a revenit acasă. În urma, unui decret semnat de liderul de la Tiraspol, polițistul moldovean a fost grațiat. Atunci cu mare fast, premierul Vlad Filat anunța că eliberarea acestuia a venit în urma discuțiilor sale cu Evgheni Șevciuc.

Deși a fost amnistiatic, Alexandru Ursu continua să primească citații de la preținsele instituții de drept din Transnistria.

Documentele se refereau la același dosar, în care polițistul moldovean era acuzat de fals în acte la procurarea unui apartament, la Tiraspol. Cu trei săptămâni în urmă, ignorând decretul lui Evghenii Șevciuc, instanța de judecată a emis o nouă încheiere. Potrivit acesteia Alexandru Ursu ar urma să stea după gratii 12 ani și jumătate.

Motiv pentru pronunțarea unei noi încheieri a servit modificare așa-zisului „Cod Penal” din stânga Nistrului. Avocații Promo-Lex nu exclud că Alexandru Ursu ar putea ajunge din nou după gratii, dacă va ieși din satul său de baștină Hagimus. Și asta pentru că o porțiune de traseu se află în gestiunea autorităților din stânga Nistrului.

Organele de drept din Moldova au deschis și un dosar penal pentru detenție ilegală pe marginea acestui caz. Urmează de văzut cum se va finaliza ancheta, în condițiile în care guvernul de la Chișinău nu poate controla teritoriul din stânga Nistrului.

sursa: prime.md